

ANUL XVI
Nr. 2 (559)
Sîmbătă
13 ianuarie
1973
10 pagini
1 leu

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Luceafărul

Săptămînal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Preliminarii la o discuție

Ni se pare extrem de utilă, ca formă de animare a schimbului de opinii, publicarea unor anchete care să ofere prilejul unor oameni de cîrmă calificare, cu autoritate cucerită în timpul literaturii, să-și confrunte părerile, să participe la dezbaterile la ordinea zilei, să stabilească puncte trinitice de legătură cu publicul cititor.

Vom continua în acest sens acțiunea noastră de sondare a opiniei literare, dorind ca ea să fie înțeleasă ca o metodă de inițiere a discuțiilor pe teme estetice și de stabilire a unui contact intelectual viu, deschis și fecund, cu colaboratorii frecvenți sau sporadici ai revistei. Acredăm că gîndurile celor mai diverse puncte de vedere și preferințe artistice, sintem convingși că vom lăsa polemicii de idei puțină de a înlesni calea spre adevăr. Darim însă cu fermitate ca platforma noastră comună de gîndire militantă, de năzuință creatoare în spiritul esteticii marxiste, să nu fie în vreun fel strîmbată. Totodată ne propunem să asigurăm confruntării libere a științei intelectuale, sub semnul competenței și seriozității, al respectului față de opinia preopinientului, al solidarității profesionale de breșă, cu demnitatea și intrinsecitatea ei.

Pentru ca metoda discuției și a consultării opiniei literare să devină o practică firească, de lucru, Luceafărul vrea să inițieze deci sondaje mai dese, solicitînd în acest scop scriitorii și criticii din felurite generații, fără prejudecata grupurilor sau a opțiunilor de gust. Temele puse în discuție vor fi alese ținîndu-se seama și de criteriile de prioritate și de urgență ale momentului literar și vor fi urmăriți pe a orie mai restrîns, delimitat, care să permită aprofundări și nuanțări la obiect cit mai eficiente.

Nu poate sîrni de aceea vrea urmire decizia noastră de a consacra o anchetă problemei recepției poeziei de către critica literară. În anii din urmă s-a remarcat pe bună dreptate creșterea în substanță și diversificare a peisajului liric nașterii noastre. Personalități poetice de anvergură și-au dezvoltat noi valențe, au apărut alte promoții lirice, cu preocupări și profile distincte, s-a desfășurat o acțiune de restituire a marilor filioane poetice ale trecutului, între tradiții și inovații s-au creat canale de abstracție și difuziune, care îngăduie ample renăvieri, într-un spirit de continuitate și organizatitate a culturii.

Nu toate experiențele lirice beneficiază de aprobarea publicului și a cronicarilor. S-au formulat reproșuri intemeiate cu privire la sterilitatea unor căutări, la ivirea unor fenomene de mimetism și epigonism, de rutină și inerție, cu privire la efectele lipsei de exigență a revistelor și editurilor. Considerăm că în clarificarea unor aspecte ale situației poeziei de azi, raportarea ei la critica literară va putea fi un mijloc de intensificare a discuției curajoase, responsabile, obiective. Cum întîmpină cronicarii operele proeminente ale liricii contemporane? Funcționează bine în domeniul criticii criteriile de selecție și de ierarhie a valorilor? Există în interpretarea ideilor poetice un indice de spornice a puterii de percepție, de înfășurare a competenței? Este pătruns criticul în suficientă măsură de simțul istoriei, de luciditatea participării la destinul colectivității din care face parte, încît de această optică să depindă și judecata lui de valoare și reperarea interpretării? S-a fîrbit acea asomăză fetică prin care zăburile imaginației lirice să-și găsească răstîrîngerea în conștiința unei critici angajate, care a parcurs stadiile unei serioase inițieri și aspiră spre o cîtitudine de orientare de fîcșe de direcție?

Așteptăm cu încredere și legitimă curiozitate răspunsuri la întrebările formulate mai sus cu privire la critica poeziei, răspunsuri semnate de poezii și critici, de oameni care pot sintetiza roadele unei experiențe de creație, de cititori, iubitori ai literaturii, avizi să contribuie la îmbogățirea dezbaterii. Ne-am bucura dacă răspunsurile ar conține cit mai multe aprecieri concrete asupra relației de azi între poezia și critici literară, aprecieri făcute în virtutea colaborării și interesului general profesional, fără răbuniri de patimă și negare destructivă pe care numai o bruscă dilatare a eului le poate provoca. Beneficiind de deplina libertate a exprimării opiniilor, sperăm că participanții la discuții vor năzuși să respecte noimele obiectivității și ale adevărului, vor fi dornici să pledeze pentru elevație artistică, orizont larg, consistență în idei și în opțiuni estetice, demnitate civică, fermitate militantă.

Adresîndu-ne cu precădere unor poezii, fatalmente mai subiective, știm că întîlnim riscul de a pierde uneori viziunea de ansamblu, de a acorda credul exagerat unor nemulțumiri personale (față de o recenzie sau un cronicar), aprecieri nu întotdeauna cu o valabilitate generală. Credem însă că ne aflăm la un stadiu de maturitate cînd opinii mai impulsive și singulare nu pot schimba convingeri de durată și cînd din circulația liberă a părerilor se pot extrage, oricum, concluzii folositoare. Publicînd astfel de sondaje sintem convingși că mai trebuie depuse eforturi pentru a crea deprimere discuției de idei, urbană și ferită, refractară agresivității intolerante și grosolane, refractară scepticismului absolut și nihilismului, produs doar de accesele de vanitate care schimbă diform relațiile cu lumea din jur. Pentru a crea în același timp deprimere de a asculta și păreri care pot contrazice confortul și liniștea nepăsătoare a cite unui cronicar. Cu calm și cu răbdare, cu stăruință de a nu ne îndepărta de obiectivele majore, orice dezbateră își va arăta în timp roadele. De altfel, revista noastră concepe și sînduială acestă, ca o acțiune în mers, care nu se oprește la un singur număr, ci va continua pînă cînd diversele implicații ale confruntării vor fi limpezite.

Ne exprimăm credința în puterea de obiectivare și de discernere a colaboranților, participanții la discuție, precum și în capacitatea de triere a cititorilor noștri și în gîndim că revista Luceafărul s-o întîrînă acți și rodnic, în spirit constructiv, în lămurirea problemelor suscitate, de sondaj.

Luceafărul

IN ACEST NUMĂR:

Proză de Corina Cristea
și Virgil Duda

Articole de Nicolae Balotă,
G. Dimisianu, Alexandru
George, Alexandru Ivasiuc,
Mihail Petroveanu, Liviu
Rusu, Mircea Vaida

SABIN BALAȘA

Gînduri de ziua patriei mele

Virgil Cîndea

Critica și individualitatea operei

O tensiune dramatică alimentează în permanență relația dintre critică și opera literară. Tendințele firești a spiritului contemplator de înțelegere și explicare i se opune cu o încăpăținare tot altă de firească individualitatea aparent ireductibilă a fiecărei creații estetice. Cum am putea asimila opera nu numai afectiv dar și intelectual altfel decît prin intermediul tiparelor generale ale cunoașterii noastre? Orice act critic și istoric introduce faptul literar într-o serie sau într-o structură supraordonată, înțelegerea presupunînd în mod normal întotdeauna o operație de integrare într-un ansamblu explicativ.

Dar tocmai această împrejurare declanșează revolta cea mai vehementă a artiștilor care se văd trădați exact în ceea ce li se pare lor esențial. Cînd în 1928 întîlnim protestele orgoliului rînit al poezilor la apariția celui de-al III-lea volum din „Istoria literaturii române contemporane” prin ale cărui pagini defilau circa 250 de autori, Lovinescu avea dreptate să scrie cu amară resemnare: „Vechinătățile jignesc: mulțumii la rigoare cu felul cum au fost apreciați, unii poezii sufar prin toate fibrele susceptibilității din însumarea lor în categorii sau specii poetice ce li se dar dăunătoare: tot ce e la vecin are aerul unei supravalorificări și al unei insulte personale: adjectivul strălucite mai mult și citatul e mai expresiv. Pe fire invizibile de păianjen, acidul nemulțumirea circulă hrînindu-se din seva tuturor comparatiilor, din care amorul proomru suferă. Nemulțumirea individuală este, astfel, sporită prin reflexul a două sute cincî zeci de oglinzi paralele...”

Dincolo de implicațiile prea omenești ale acestei situații, problema pe care ea o ridică rămîne valabilă și în cazul marilor personalități creatoare. Rădăcina ei cea mai adîncă vine din conflictul etern între originalitatea unei sensibilități artistice și socialitatea irevitabilă și de altfel obligatorie a expresiei lingvistice și literare. Cînd cuvintele se asociază după criteriul absolut arbitrar, în absența totală a crîncinului sens, opera se anulează de la sine, răci, zicea Călinescu. „Arbitrarul sistematic obosește spiritul și (...) poezia cere un sens”. Constrins să respecte anumite norme ale comunicabilității, poetul are uneori sentimentul de a-și fi trădat autenticitatea simțirii, de unde o adevărată dramă a limbajului care a generat o întreprindere estetică modernă.

De cînd romanticii au intronat principiul sacru al originalității, cursa pentru nouitate a devenit în parte o luptă pentru existență. Rezultatele ar fi dintre cele mai fericite, dacă din o-

ate eforturile n-ar fi fost prea adesea greșit orientate. Revelațiile nu vin de la suprafață din domeniul vîlăuit al expresiei literare ci din profunzimea investigației umane, adevăr elementar, care, neînțeles, a provocat și mai provocă, vai!, altele și altele confuzii. Ceea ce conferă în ultimă instanță individualitate operei nu sînt apucăturile sterile pe marginea tehnicilor artistice, studiate și experimentate în sine, ci procentul de umanitate esențială al fiecărei univeși care ne îmbogățeste viața afectivă și spirituală.

Originalitatea față de noi interesează critica decît pentru a respinge, dar esențială, obținută în chip autentic, constituie o problemă reală a cercetărilor estetice. Impresioniștii o rezolvă fără prea multe îndoieli în sensul reproducerii sugestive a emoției specifice pe care o produce opera printr-o creație secundă, perifrastică și declarată subiectivă care, deși împede subalternă formulăză pretenții de superioritate categorică în raport cu critica raționalistă, acuzată de a neglija individualitatea estetică a creației artistice prin manevrarea unor instrumente de studiu total inadecvate.

Care să fie adevărul într-o atît de incertă și rezistentă dispută? Întîi de toate e necesar să stabilim ce anume putem înțelege mai concret prin noțiunea de individualitate estetică. Ceea ce trebuie observat numai decît și faptul că opera nu-și inventă singură elementele constitutive, ci le are la dînză zestre care aparține umanității întregi. Preluarea nu e însă mimetică, ci creatoare în sensul sintezei. Alcătuindu-se astfel în noile structuri ale fiecărui artist, elementele încep să semnifice adevăruri nebănuite, după cum aceeași cuvinte servesc oamenilor pentru a spune fiecare altceva: „Cîte milioane de vorbe ai spus tu în viața ta!” scria Ibrăileanu în același sens. Al spus vorbele care sînt în Shakespeare, în Goethe și în Kant. Numai că le-ai combinat altfel!”

Observația noastră depășește însă cu mult nivelul limbii, recunoșcînd unanim ca instrument social. Nici mijloacele artei literare nu sînt în totalitate altele decît cele care preexistă scriitorului și opereii sale și dacă, mai ales în epoca modernă, întîlnim cazuri de introducere a unor mijloace noi facturi și departe de a fi lipsite de o anume continuitate ce se poate urmări și cerceta. Mutabile fără acumulări ireversibile în ordinea devenirii sînt contrarii viziunii dialectice

Florin Mihăilescu

(Continuare în pag. 9 a)

Melcul, raza și steaua

Ni s-a pîrut tulburător că știm îndeejuns despre Antim Ivrerianul – din anii uceniciei noastre, din manuale sau studii – pentru a nu ne aprî asupra „armelor” lui: melcul, raza și steaua.

Simbolurile le-am întîlnit adesea, pe pisanie ctitoriei lui din București sau pe frontispiciul Dietei autografate și trimisă la Accademia. Dacă este adevărat ce știm despre talentul său de sculptor și rîvna pentru așezămînt emblema de la mănăstirea Antim a fost săopată de ctitorul însuși; desenul de pe manuscrisul de la Accademia este, în orice caz, de mîna lui. Antim ne vorbește prin Didahii, prin acle de cultură, prin tipărituri în română, greacă, slavonă, drăbă și georgiană, printr-un gest politic plătit, în 1716, cu viața. Dar, prin emblema aleasă, ne vorbește și în simboluri încă nedescifrate. În ele aflăm, poate, cea mai profundă învățătură a lui.

Un melc urcă drumul trasat de o rază și se îndreaptă spre o stea. Emblemă a lui Antim. Estetic vorbind, imaginea nu este reușită, datorită contrastului prea mare dintre împiedicarea firească a melcului, înălțimea serină a stelei și dificultatea razei care încearcă să facă puncte de la pîmint la cer. Așadar, sensul „armelor” lui Antim este altul în afară de electului plastic. Nu artistul a împodăbit ostel pisaniei; cîrturarul a completat pentru cei care, cum scria Dante, „aveți glînteleți sași”. Antim ne trimite la gramatica simbolistică medievală, la gramatica cunoașterii din vremea lui.

Simbol al lumii, melcul sugerează legile și dificultățile acesteia. Casa lui, clădită în spirală, arată evoluția de la punctul inițial al creației pînă la manifestarea plenară. Coarnea care ies și se ascund sînt simbol al vieții și al morții. Trupul, cu desfășurarea și ritmul lui încet, greutatea urcusului, spaima de atacurile exterioare, prudența, cumintenia, dar totodată tenacitatea atabunătoare sînt cuprinse în înțelegerea melcului. Aristul Antim evoca, după învățătura popoarelor, „melcul în coaja lui”. Iordache Galescu caucea melcului un emagiu comun în lumea sud-est europeană: „melcul, cînd îi arde casa, cîntă”. Tîlc adînc, adresat, pentru îmbărbătare, unora obișnuși să le ardă casa. Entuziasmul

pentru lumea aceasta și disprețul pentru confortul ei sînt cuprinse în aceeași paremie.

Dar melcul urcă pe calea trasată de o intrată rază. În simbolismul ei bogat cîntă ceea ce cauta cîrturarul: calea. Am putea adăuga că în afară de lumină, raza dă căldură, fecundă, are, uneori distruge asadar, contradictoriu, purifică dar și sterilizează. În cazul nostru avem în față o rază blindă, o „Lumină lină”: ea se supune incetinii melcului, oșteaptă neclintită în funcțiunea ei care este, acil, de orientare și salvare.

Raze (razele) pleacă de la stea. Adevărul este departe de melc. Drum greu, pentru că urcă și e lung. Dar melcul are marea avantaj de a-și vedea țelul. Pentru că esențialul nu este distanța de scopul urmărit, ci orientarea față de scop. Pînă murii în zăpădă la o sută de metri de cabană încă ești cu spatele la ea. Te salvează chiar la zece kilometri, dacă l-ai văzut lumina și te îndrepti cu tenacitate spre ea. În „armele” lui Antim e și acest mesaj de speranță: cine vede adevărul și-l urmează cu disciplină nu are să se teamă de sărăcia mijloacelor. Să-l atingi, sau să mori încercînd să ajungi la el, e la fel de frumos, la fel de eficient.

În masa cenușie a pietrei emblema lui Antim trece adesea neobservată. În curia Dietei ea este vizibilă, dar la fel de neînțeleasă. Cîrturarul a vrut să ne spună, că, încet ca un melc, cu mijloacele sărăciei ale melcului, el a încercat de-a lungul unei vieți marcate de nobile și diverse eforturi să ajungă la lumină. Prin literă, prin tipar, prin retorică, prin acțiuni politice, prin predică, prin biruință, prin înfrîngeri, Antim nu făcea decît pasul mic dar definitiv, pentru că bine orientat, spre un ideal de viață. A încercat, mai întîi, să dea, prin tipar, lumina cunoașterii celor setoși de cunoaștere din mai multe limbi: era un prim pas. A încercat să exercite funcțiunea primărieasă de arbitru moral al unei societăți de altă orientare morală și așa o trebuit să-l înfrunte pe Constantin Brîncoveanu: era un al doilea pas de melc. A vrut să îndrepte viața mentarilor de atunci ai poporului și s-a luptat să-și impună crezul în școală, în maravuri, în cult: mai făcuse un pas. A închipuit o vatră de cultură care, după Dieta sa trebuia să învingă vremea, să și exercite influența binefăcătoare dincolo de ingerințele domniei, mitropoliei sau îndepărtatei patriarhii de la Slăboul; o zădit mîrșăstire. Antim, i-o dat un statut impresionant pînă azi, și a mei marcat o etapă, iar cînd Nicolae Mavrocordat s-o retras din fața trupelor care auceau eliberarea Țării Românești, de un jum secol, Antim a rămas la București, și-a asumat o răspundere costisitoare și a creată ce poșii lui, îndreptați spre absolut, nu au semnificații totdeauna abstracte. Ultimul său pas era făcut ca un sacrificiu pentru eliberarea țării. În deul lui Antim, metafizic sau politic necesitatea libertății fizice primordiale era cuprinsă. Cîrturarul fusese cîștigat pentru cauza afirmării națiunii. Cum cel pe care-l păstora erau români, el a înțeles să lupte pentru libertatea lor politică. Iar pentru acest ultim pas a plătit cu viața.

Cînd pe melcul rîului Tunga ceușii însoțitorii cu această tristă povară l-au legat miinile, după ce petrecuseră, desigur cu falos, cite drum cu Antim, cînd i-au spus ce-și silăște sacra și face și cînd l-au lăsat, poate ultimele minute de reculegere, cînd l-au lovit năprnic ca să-i facă pierrea mai ușoară, în toate aceste clipe cumplite Antim, cu seninătatea pe care li-a rezervat o viață de exerciții și reflecție, a trebuit să vadă melcul care urcă, pe rază, spre stea. El o știut că marea la mijlocul razei (sau, poate, la începutul ei), dar o murit cu speranța că ceea ce conținea este să fi murit pe drumul cel bun.

Și ne-a lăsat astfel a pîlădă nu numai pentru etajia înaintea care s-au sacrificat înainte de a-și fi atins țelul, dar care au murit trădîndu-l, ca Băcescu, ci și o pîlădă pentru noi, cei de azi, despre valoarea înaltă a idealului urmărit cu încredere și statornicie.

Repetare

Ascultă cu achiul închis,
Izvoarele, semănările, polenurile;
În slava zilei, trecerea,
pîmint, în palma zilei,
să cadă sămînta,
să-nceapă izvoarele.

Mă las acoperită de umhra muntelui,
eu și fruntea și euvintele mele,
și tot ce mai aveam de spus.
S-a spus. A spus muntele.

A spus pîmintul.
Spun izvoarele. Spune pasarea
întorcîndu-se.
Pe drumul laudelor care s-au mai
spus —
aceste gînduri migratoare
între timpuri
de la un om la altul,
spre slava repetării noastre.

Florența Albu

Mai suna-vei dulce corn...?

Cred că pentru Eminescu
viața este, înainte de toate,
locul în care „Melancolic
cornul sună”.

Cînd spun după el: „Peste
virfuri trece lună, / Codru-și
bate frunza lin, / Dintre ramuri
muri de arîn / Melancolic
cornul sună”.

Mă prînd într-o mișcare rituală care îmi dezvăluie prin ea însăși ceva din felul cum e organizat spiritul lui Eminescu, din tremurul lui în fața lumii echivalent cu o inițiere. Caut deci nu răspunsurile lui la întrebări ci ceremonia sa ca atare, gestul său simplu dar cu atît mai plin de chip al comunicării, lîvit din nevoia fundamentală de a se prînde în sensul lumii. Și nu fiindcă nu m-ar interesa cum își răspunde la arumite întrebări, ci fiindcă acest răspuns adăstă aflat mi-ai pot însuși pentru totdeauna. Ceea ce nu-mi pot însuși este gestul ritual, mișcarea și tremurul lui unic către acel țînt al nimăniului spre care se îndreaptă vesnic arma de foc a poetului.

Acest gest în forma lui pură este cel care mă face să tremur la gîndul că locul sînt al luminii de peste virfuri și al ramurilor de arîn dintre care „Melancolic cornul sună” îmi apare: „Mai departe, mai departe, / Mai încet, tot mai încet, / Sufle-

tu-mi nemîngîiet / Indulcînd
cu dor de moarte”.

Miscarea de la lumină și liniște către o neliniște obscură, de la locul în care „Melancolic cornul sună” către „Melancolic cornul sună” care are din care cîntecul se aude „Mai încet, tot mai încet”, e cea care îmi spune cum poetul începe să la act de o sentință.

Comunicarea sentinței îmi este pregătită prin mișcarea aceasta încetată a eului cutre-

SEMNE

Murat de lumină și melancolia cîntecului către un țînt nedefinit în care începe să se întrevadă tăcerea.

Ca nu îmi este însă prezentată ca sentință ci ea un alt fel de bucurie atînsă printr-o inițiere în care cîntecul melancolic al cornului, îndepărtîndu-se, face ca sufletul nemîngîiet să-mi apară îndulcînd cu dor de moarte.

Acest suflet nemîngîiet este ceea ce îmi dezvăluie de fapt Eminescu prin mișcarea rituală a poeziei sale, indiferent de elementele care contribuie la gestul său de comunicare și cdată cu el a-

ceastă Indulcirea cu dor de moarte, această spaimă religioasă în fața virfurilor peste care trece lună și nu peste mult ar putea să nu mai treacă, în fața ramurilor de arîn din care cornul sună nu se știe pînă cînd.

Miscarea încetată dinspre lumină și cîntec către un țînt nedefinit al tăcerii trebuie însă să își atingă ținta.

Vine clișă cînd înima fermecată de virfurile peste care trece lună și de ramurile de arîn din care melancolic cornul sună se simte înconjurată de tăcere și se cutremură.

Locul tăcerii are o talna a lui care nu poate fi aflată și către care sufletul nemîngîiet se îndreaptă de la sine cu spaimă și totuși îndulcînd cu un dor de moarte echivalent cu o sete de cunoaștere mai adîncă: dar, vai, dacă s-ar putea ca acest țînt al tăcerii să aibă un daum de întoarcere.

Poetul nu știe nimic despre liniștea în care simte cum pătrunde. El tremură cu sufletul nemîngîiet îndulcînd cu dor de moarte, dar, chiar prin asta îndulcînd cu și mai mult dor de viață înțeleasă ca loc al cîntecului:

Mai suna-vei, dulce corn,
Pentru mine vreedată?

Helena Mălăncioiu

...Spaima de demult

— Să te învelesc în pătura asta caldă, spuse ea cu duioșie și nu părea o duioșie prefăcută. Nici nu se putea să se învelesc prefăcută, Elisabeta nu cunoștea decât lupta dăruită, fără ascunzături, lupta romantizată cu care se deprinsese, cu care mă deprinsese. Mă învelesc cu pătura așa cum își propusese și asta numai ca să mă obișnui să renunț la cămașa de noapte și la asterulul de haină. Mă luase ușor, știam că a doua zi urma celălaltă pas, renunțarea la halatul de casă și trecerea la o rochie oarecare, pe care mi-o va recomanda ca pe un tratament, îmi va spune că are chef să mă vadă într-una din rochiile mele vechi în care eu arătam foarte bine, ca pe vremuri. Avea darul să instituie mereu cu vremea noastră era trecut și că noi două aveam datorită să trăim totul de dragul unor vremuri care de fapt nici nu se aflau prea departe. O lăsam în pace, acceptam cu seninătate sentimentele ei perfect echilibrate, didactice, numai Cristina își făcea din sărite cînd o auzea și atunci îi țipa isteric, nepotrivit cu felul ei împătmit de a fi, că eu sînt încă înărat. Așa se învățase toată lumea, că Elisabeta era o bătrîna cu concepții înăpoiate și comportări care stîrnesc rîsul, nimeni nu socotea că între mine și ea nu exista dect neimportantă diferență de vîrstă.

După amiaza era caldă în cameră, nimic nu reușea să aibă aer trist sub lumina care pătrundea abundenț prin ferestre și mai ales sub lumina mizeriei din ochii ei. Croșeta luminată de becul acela interior pe care nu-l văzusem niciodată altă dată, de cînd o cunoașteam. Croșeta un fel de vestuțică pentru Sebastian, din resturi de lînă colorată, era a treia croșeta, cea a doua era o vestuțică pentru Sebastian nu fusese multumit de primele două. Se înfățișau în el nefericitățile de însoțire, deșirase rîndurile colorate, le reînnoșase și reînnoșase croșeta.

— Ti-aduci aminte, mă chemă ea într-o conversație lividă, cu troul și calm și dător de pace, ti-aduci aminte că și noi două pe vremuri, am purtat așa ceva? Era în timpul războiului sau după? Imaginează-ți că noi-am aduce aminte.

Eram sigură că își aducea perfect de bine aminte dar mă obișnuia să particip și răspund ceva ca ea să poată trece la altceva și să mă prindă legată de ea într-o discuție nouă și casuală, pe care eu, dintr-un impuls interior care mă mira plină și pe mine, voiam să o evit. Închideam ochii.

— Pe atunci însă, continuă ea, dăruie din aștea purtam numai noi femeile noi și bărbatul. Nu-i vorbă de Sebastian nu-i foamă un bărbat. Dar știu că și se opri, așteptă ca eu să descurc ochii, ceea ce făcui curioasă de-a binelea.

— Știi ce? Va fi un bărbat adevărat, de asta ai reușit să-l crești cum trebuie. Ultimele cuvinte le pronunțase mai cur, ca să le înțeleagă mai bine, să mă răsunese.

— Nu-am fost pentru el altfel decît pentru ceilalți.

— Nu chiar, numai el și el fiind mai mic, te-ai gândit că pentru el vei avea destul timp și te-ai săscăpat, așa tot uitat în jur cum te ocuie de ceilalți și a ales ce a fost în stare să a-știe, mult mai bine decît al fi ales tu pentru el.

— Incepu să-și da de o glumă bună, i se umplu ochii de lacrimi dar minile nu i se opri de dintr-o dată. — Adevărul e că pe Sebastian îl iubesc ca o nebună, îl iubesc atât de tare că uneori mă îngrozesc. Uneori mi se povestește că ceva care e de-a dreptul extraordinar. Nu ai cum să înțelegi. Nici eu nu înțeleg dar poate că ai să ai înțeleg. Totuși, extraordinar.

— Ești o caraghioasă, Elisabeta.

— Da, cred că asta sînt și tu. Dar sînt mulțumită de mine. Eu sînt echilibrată cași tale și asta mă face să fiu fericită. Al cămășii erau oameni fericiți? Nu vorbesc de vremea de te-ai război, vorbesc de fericiții mei pe care ai de-a rîndul ai avut-o cu dîmă și tare și am o înclinată și chiar dacă îi dău de-a dreptul în față. S-a învățat să trăiască în dinții mei. Năvălă n-am mîscat-o prea tare și poate că pe a înțele că e mai bine să ai de-a dreptul în față înțeleg. Hai rîzi? Rîzi, te rog pentru mine, sau rîzi de mine dacă îți e mai ușor. Numai, rîzi.

— Era o poruncă să înțelegi să rid și rid tare uitîndu-mă fix în Elisabeta, sperînd că dintr-o dată să înghie lumina dinăuntru și să revină normal.

— Sebastian era acum 18 ani, zise ea. Nu spusese nimic neadevărat, nici senzațional, dar mă simții îndulșită pentru că Sebastian era al meu, era încă al meu, afirmația ei măgulescă magistral fără din mine.

— E mare.

— Cam atîția ani trebuie să fi avut Victor, atunci...

— Care Victor?

— Dar știi deja care Victor, chipul lui albastru și ochii desprizați îmi stăteau în față.

— Victor, băiatul lui Damian.

— Cel cu depozitul de vinuri? Estești pe timp.

— Dar eu nu răspunde, mă privi lung plină ochii mei se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

— La Făgăraș, zise eu.

— Da, acolo mi răspunde ea și parca se comunică ceva cifră.

Tăcerea defila triumfală și prin ea trecerăm amîndouă, ea croselind vestuța dăruită la noadă, pentru Sebastian, lui meu, eu plînd ochii larg deschisii înspre lumina de afară.

Plecase George, da, plecase și ea mă trăsese la cursul de infirmieri, mă căsase amărita și sălbăticiu spre a-mi arăta urit, mergînd în care învățam să legăm fese, să împunem acele siringilor prost dezinfectate la carnea rănilor răbdători, aproape conștienți cu nepriceperea noastră. Miroseau puroul și singele, urma și spulă împarții cu zgîrcenie dar ea simțea, draga de ea, minunația mea Elisabeta, amantă fantastică a lui Ioachim, ca eu trebuia să fiu acolo, să înfig acul într-o fesă paudă sau pîna de coșuri, ea că plouca de emai, abiastru tinid capul sus, zîmbind angelic și nepămintean ca și cum aș fi trăit eu însoși înverea și nu mă trădase trupul, rezistase cu toată tineretea lui, cu toată frumusețea lui subredă, complexă de dechiaritate devastantă care care George îl împingea. Altele nu avuseseră țara și infirmitățile, fie ele cît de provinciale în dramatismul lor, se sinuciseră sau se lăsară pradă prostituției, sau se înscriseră la aceeași școală de infirmieri, patronată de curtea regală, dar se aranjaseră mai comod, deveniseră amante de ofițeri activi sau în rezervă, ba unele dintre ele rămăseseră chiar singite, clasice înfruntat, sub hîrtiile enorme pe care învățau, lui Ioachim le tremura în nopțile în care stăteam amîndouă de vorbă.

Abia acum, prin pălănișul acestor clipe trăite de ochii amintirii, parca nu de ochii mei, trăirea acelor întîmplări e plină și senină în ciuda tragișmului, e oricum așa dori să fie dar nu searbădă. Uneori dormeam îmbrățișată, năbruce în pălănișul mînușorile din spital, ferece în pălănișul celelalte și ne înțebam cu seninătate dacă ea, Cristina, cea care ridica în toate colturile casei aceste din culburi, nu simte mirosul, mirosul acela care ne lega.

Plecase George, da, plecase. Dar acum existau și amănute. Spre deosebire de atunci, acum existau amănute și culmea, erau atât de bine înșiruite înnoadate, că parca Elisabeta le croșeta cu calmul ei de totdeauna, le înșira ochii colorate, mai largi și mai strălucite, toate pornind dintr-un ghem multicolor.

— Era și un colonel care venea să ne vadă. Știam că atunci, la fel de bine ca și acum, că venea să mă vadă. Știa și Elisabeta dar nu ne-am spus-o niciodată. Sincretizate dintre noi era prea mare ca să albi nevăle de vremea precizării, sau de vremea comentării. Ne vorbea despre situația din tranșee și noi zîmbeam, nimic nu ni se pă-

rea îngrozitor decît mirosul din spital și fesele în care învățam să facem injecții. Și mai senin. Eram amîndouă un amestec bizat de seninătate și răceală, de neparticipare pînă la nesimțire și entuziasm pentru ceea ce învățam. Colonelul spunea că avea vesele de pe front, că acolo, pe front nu era nimic lămurit, că acolo era ca și cum oamenii și-ar fi tăiat singuri bucuți de carne din propriile lor trupuri și le-ar fi întins unul altora spre degustare.

Tată-l aici, îl văd în ochii mei deschisii prin care trec mărunt culorii din vestuța lui Sebastian, e înalt, cu umerii largi, cu capul foarte mare, arăperit de o nemişcătoare bogătie de păr galben. Zice:

„Mor de diaree sau străpușii de gloante și o buze dar dară prind o clipă calmă, o singură clipă, cît o bătaie de pleoapă. Iți amintesc de o femeie. Blestem adamic! Și înjură cu un colonel și cu un medic, ca orice colonel care se respectă, ca orice medic pentru care cuvintele injurătorii nu-s dect numele unor organe pe care le-a învățat, nu cuvintele injurătorii postate în ele rușinea ei ura cu care el le dă drumul. În timpul asta intră o țargă, e dusă de doi infirmieri dar e ca și cum ar fi o țargă singură. E veselă viața, nu-i așa? Nu întreabă el, pe mine și pe dulcea mea Elisabeta. E bărbat frumos, colonelul și Elisabeta, ea care are dreptul să spună orice pentru că are un aer vestic lămurit, ne-răscolit de pasiuni, imposibil de bănuț de vreme înșinuară sau de vreme perversitate sau de vreme falsă intenție înțeleasă. Veneți dîsără la bal? El o privește lung apoi face semn cu mâna să fie aruncată țargă mîndară și conștientă și mirle că trebuie să fie mîndară țargă și în răsunete Elisabeta: „Binețeles Vom dansa împreună”. Dar asta sună ca o sentință de tribună în care cădea omul și că e condamnarea pe moarte a ceea ce îndrăznea să fie.

— Spune că de data asta o să te dădă de seară vestuța lui Sebastian.

— Și nu revin de departe, de departe, pentru că totul e prezent, numai semnificativ ca în trecut și în viitor, numai ele sînt apăsătoare de acasă.

— Apoi Elisabeta avea deosebit de curioasă în cealaltă înțelegere a noștră a ceea ce se petrecea în lume.

— Cum aștia sînt trebuie să fi avut Victor atunci.

— Și știu că rețea dar așa ceva venerea în care învelesc așa ceva semnificativ pe care-l trăiesc, așa că trebuie să mă rog din care de timp altele rețea, toate la fel de deșirate și curate.

— Care Victor?

— Victor, băiatul lui Damian.

— Damian, cel cu depozitul de vinuri?

— Dar nu ești tu să trăiești, la aiud curte, e soarta noastră, nu poți să trăiești, așa că eu răbdător, mă pot lung purtă și mi se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

— La Făgăraș, zise eu.

— Da, acolo mi răspunde ea și parca se comunică ceva cifră.

Tăcerea defila triumfală și prin ea trecerăm amîndouă, ea croselind vestuța dăruită la noadă, pentru Sebastian, lui meu, eu plînd ochii larg deschisii înspre lumina de afară.

Plecase George, da, plecase și ea mă trăsese la cursul de infirmieri, mă căsase amărita și sălbăticiu spre a-mi arăta urit, mergînd în care învățam să legăm fese, să împunem acele siringilor prost dezinfectate la carnea rănilor răbdători, aproape conștienți cu nepriceperea noastră. Miroseau puroul și singele, urma și spulă împarții cu zgîrcenie dar ea simțea, draga de ea, minunația mea Elisabeta, amantă fantastică a lui Ioachim, ca eu trebuia să fiu acolo, să înfig acul într-o fesă paudă sau pîna de coșuri, ea că plouca de emai, abiastru tinid capul sus, zîmbind angelic și nepămintean ca și cum aș fi trăit eu însoși înverea și nu mă trădase trupul, rezistase cu toată tineretea lui, cu toată frumusețea lui subredă, complexă de dechiaritate devastantă care care George îl împingea. Altele nu avuseseră țara și infirmitățile, fie ele cît de provinciale în dramatismul lor, se sinuciseră sau se lăsară pradă prostituției, sau se înscriseră la aceeași școală de infirmieri, patronată de curtea regală, dar se aranjaseră mai comod, deveniseră amante de ofițeri activi sau în rezervă, ba unele dintre ele rămăseseră chiar singite, clasice înfruntat, sub hîrtiile enorme pe care învățau, lui Ioachim le tremura în nopțile în care stăteam amîndouă de vorbă.

Abia acum, prin pălănișul acestor clipe trăite de ochii amintirii, parca nu de ochii mei, trăirea acelor întîmplări e plină și senină în ciuda tragișmului, e oricum așa dori să fie dar nu searbădă. Uneori dormeam îmbrățișată, năbruce în pălănișul mînușorile din spital, ferece în pălănișul celelalte și ne înțebam cu seninătate dacă ea, Cristina, cea care ridica în toate colturile casei aceste din culburi, nu simte mirosul, mirosul acela care ne lega.

Plecase George, da, plecase. Dar acum existau și amănute. Spre deosebire de atunci, acum existau amănute și culmea, erau atât de bine înșiruite înnoadate, că parca Elisabeta le croșeta cu calmul ei de totdeauna, le înșira ochii colorate, mai largi și mai strălucite, toate pornind dintr-un ghem multicolor.

— Era și un colonel care venea să ne vadă. Știam că atunci, la fel de bine ca și acum, că venea să mă vadă. Știa și Elisabeta dar nu ne-am spus-o niciodată. Sincretizate dintre noi era prea mare ca să albi nevăle de vremea precizării, sau de vremea comentării. Ne vorbea despre situația din tranșee și noi zîmbeam, nimic nu ni se pă-

Erau cei șapte și Victor cu fața lui albastră înăra în mîna hîndușă dar cel care mie mi se părea în vîrstă decît ceilalți ținea găleata cu smoolă. Profesorul Pascu era una cu pălămie și plîngea cu sughițuri iar eu, cu colonelul înșepții lungă mine nu înțelegem nimic. „Dă-măle să se întoarcă acum cu fața spre cerete și strigă cel cu găleata dar nici una dintre femei nu mai era la stare de vreo mișcare. Căzuse vrea: fricii și a neînțelegerii care adormise ori-ce posibilă de revoltă și în momentul în care mi-am dat seama că îmi era de frică, le-am zărit armele, revolverele legate la hîni. Așa că ne-am uitat încetișor unul cu unul, cel sante ne-am dăm le-a venit la toți deodată? pe profesor Pascu, el stătea în picioare și urina lor se prelungea pe păcura cu care era îmbălbănat, pe lacrimile lui spornice, hiperbole de lacrimi și buzele pe care le auzisem cîndva, rostind „Victor e ca un fiu pentru mine”. După ce s-au lăchis la pantaloni au cîntat ceva foarte demn, adică e aveam auzite demne și au strigat tare numele lui Cristos. Cel cu găleata a poruncit înșinuară halului, muzica a început valșul, am mai avut timp să-l văd pe Victor cîndînd căzuse de galea se zădărește, cu un gest de educație așezat, hîndușea șempei mele Elisabeta sălbatică.

Elisabeta se ridică, profesorul Pascu era înhămat, pătura îl făcea obrazul strălucitor. Se uită la el dar el privea drumul care curgea gol, fără mișcare, fără suflare. Elisabeta apăsă și corpul ud tremura de spaimă. Impuscăturile continuau, Elisabeta și Iudita păreau nefirese de mari, ca niște monștri din cărțile fantastice. Iar profesorul Pascu, se depărta devenind din ce în ce mai mic, nefiresc de mic ca o gîmgei din cărțile de povești ale Cristinei. Victor se așeză lângă mine. În plecarea lui îi simții respirația și era curată, proaspătă, îmbrăcătoare. De-a dreptul îngrozită, desopțieră că nu era beat nu auv dect darul să mă îngrezească și mai tare, începui să bibliu, „am o fetiță, fie-ți milă, nu și-am făcut nici un rău, și-

— Spune că de data asta o să te dădă de seară vestuța lui Sebastian.

— Și nu revin de departe, de departe, pentru că totul e prezent, numai semnificativ ca în trecut și în viitor, numai ele sînt apăsătoare de acasă.

— Apoi Elisabeta avea deosebit de curioasă în cealaltă înțelegere a noștră a ceea ce se petrecea în lume.

— Cum aștia sînt trebuie să fi avut Victor atunci.

— Și știu că rețea dar așa ceva venerea în care învelesc așa ceva semnificativ pe care-l trăiesc, așa că trebuie să mă rog din care de timp altele rețea, toate la fel de deșirate și curate.

— Care Victor?

— Victor, băiatul lui Damian.

— Damian, cel cu depozitul de vinuri?

— Dar nu ești tu să trăiești, la aiud curte, e soarta noastră, nu poți să trăiești, așa că eu răbdător, mă pot lung purtă și mi se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

— La Făgăraș, zise eu.

— Da, acolo mi răspunde ea și parca se comunică ceva cifră.

Tăcerea defila triumfală și prin ea trecerăm amîndouă, ea croselind vestuța dăruită la noadă, pentru Sebastian, lui meu, eu plînd ochii larg deschisii înspre lumina de afară.

Plecase George, da, plecase și ea mă trăsese la cursul de infirmieri, mă căsase amărita și sălbăticiu spre a-mi arăta urit, mergînd în care învățam să legăm fese, să împunem acele siringilor prost dezinfectate la carnea rănilor răbdători, aproape conștienți cu nepriceperea noastră. Miroseau puroul și singele, urma și spulă împarții cu zgîrcenie dar ea simțea, draga de ea, minunația mea Elisabeta, amantă fantastică a lui Ioachim, ca eu trebuia să fiu acolo, să înfig acul într-o fesă paudă sau pîna de coșuri, ea că plouca de emai, abiastru tinid capul sus, zîmbind angelic și nepămintean ca și cum aș fi trăit eu însoși înverea și nu mă trădase trupul, rezistase cu toată tineretea lui, cu toată frumusețea lui subredă, complexă de dechiaritate devastantă care care George îl împingea. Altele nu avuseseră țara și infirmitățile, fie ele cît de provinciale în dramatismul lor, se sinuciseră sau se lăsară pradă prostituției, sau se înscriseră la aceeași școală de infirmieri, patronată de curtea regală, dar se aranjaseră mai comod, deveniseră amante de ofițeri activi sau în rezervă, ba unele dintre ele rămăseseră chiar singite, clasice înfruntat, sub hîrtiile enorme pe care învățau, lui Ioachim le tremura în nopțile în care stăteam amîndouă de vorbă.

Abia acum, prin pălănișul acestor clipe trăite de ochii amintirii, parca nu de ochii mei, trăirea acelor întîmplări e plină și senină în ciuda tragișmului, e oricum așa dori să fie dar nu searbădă. Uneori dormeam îmbrățișată, năbruce în pălănișul mînușorile din spital, ferece în pălănișul celelalte și ne înțebam cu seninătate dacă ea, Cristina, cea care ridica în toate colturile casei aceste din culburi, nu simte mirosul, mirosul acela care ne lega.

Plecase George, da, plecase. Dar acum existau și amănute. Spre deosebire de atunci, acum existau amănute și culmea, erau atât de bine înșiruite înnoadate, că parca Elisabeta le croșeta cu calmul ei de totdeauna, le înșira ochii colorate, mai largi și mai strălucite, toate pornind dintr-un ghem multicolor.

— Era și un colonel care venea să ne vadă. Știam că atunci, la fel de bine ca și acum, că venea să mă vadă. Știa și Elisabeta dar nu ne-am spus-o niciodată. Sincretizate dintre noi era prea mare ca să albi nevăle de vremea precizării, sau de vremea comentării. Ne vorbea despre situația din tranșee și noi zîmbeam, nimic nu ni se pă-

Calul eliberat se înțăță pe piciorarele din spate, era atât de frumos că mă uitam prostită la el, la albul lui fără pată și așteptam de la el să se facă o minune, să se împletească în atare și să zboare. Impuscătura îi împietri o clipă așa cum aș fi vrut să se împletească el pe noi, apoi căzu și se zădări, se tot zădări fără geamă, în timp ce stăteam îngunuchiate, cu minile împreunate pentru o rugăciune pe care n-o cunoașteam, în timp ce el pruncii înalți, cu mame și țapi alcătuți biologic și moral ca mine, ca Elisabeta, ca domnul și domnul Damian, îi înhătau pe profesorul Pascu la trăsura și rîsul pur al Iuditei scăpă o clipă de sub sărut și de sub vulpea argintie. Coborî și cel din trăsura și se uită la noi. Apoi, către Elisabeta: „Cum te cheamă?” „Elisabeta” răspunde ea și mă miră calmul ei, siguranța ei că numele pe care-l rostise era chiar al ei. „N-ai vrea să urci în trăsura?” Întrebă el amabil, „Nu,” zise ea cu aceeași siguranță. „Atunci, poate că preferi să îți companie ilustrului profesor de Istoria Românilor, domnului Pascu?” „Da,” zise ea. El se uită mirat, era întinerit dar de la becul amuzat din colț ajungea la noi un pic de lumină, alfa cît să se vadă marea lui mirare. Și calul era parăc din ce în ce mai alb în zăbateră lui sălbatică.

Elisabeta se ridică, profesorul Pascu era înhămat, pătura îl făcea obrazul strălucitor. Se uită la el dar el privea drumul care curgea gol, fără mișcare, fără suflare. Elisabeta apăsă și corpul ud tremura de spaimă. Impuscăturile continuau, Elisabeta și Iudita păreau nefirese de mari, ca niște monștri din cărțile fantastice. Iar profesorul Pascu, se depărta devenind din ce în ce mai mic, nefiresc de mic ca o gîmgei din cărțile de povești ale Cristinei. Victor se așeză lângă mine. În plecarea lui îi simții respirația și era curată, proaspătă, îmbrăcătoare. De-a dreptul îngrozită, desopțieră că nu era beat nu auv dect darul să mă îngrezească și mai tare, începui să bibliu, „am o fetiță, fie-ți milă, nu și-am făcut nici un rău, și-

— Spune că de data asta o să te dădă de seară vestuța lui Sebastian.

— Și nu revin de departe, de departe, pentru că totul e prezent, numai semnificativ ca în trecut și în viitor, numai ele sînt apăsătoare de acasă.

— Apoi Elisabeta avea deosebit de curioasă în cealaltă înțelegere a noștră a ceea ce se petrecea în lume.

— Cum aștia sînt trebuie să fi avut Victor atunci.

— Și știu că rețea dar așa ceva venerea în care învelesc așa ceva semnificativ pe care-l trăiesc, așa că trebuie să mă rog din care de timp altele rețea, toate la fel de deșirate și curate.

— Care Victor?

— Victor, băiatul lui Damian.

— Damian, cel cu depozitul de vinuri?

— Dar nu ești tu să trăiești, la aiud curte, e soarta noastră, nu poți să trăiești, așa că eu răbdător, mă pot lung purtă și mi se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

— La Făgăraș, zise eu.

— Da, acolo mi răspunde ea și parca se comunică ceva cifră.

Tăcerea defila triumfală și prin ea trecerăm amîndouă, ea croselind vestuța dăruită la noadă, pentru Sebastian, lui meu, eu plînd ochii larg deschisii înspre lumina de afară.

Plecase George, da, plecase și ea mă trăsese la cursul de infirmieri, mă căsase amărita și sălbăticiu spre a-mi arăta urit, mergînd în care învățam să legăm fese, să împunem acele siringilor prost dezinfectate la carnea rănilor răbdători, aproape conștienți cu nepriceperea noastră. Miroseau puroul și singele, urma și spulă împarții cu zgîrcenie dar ea simțea, draga de ea, minunația mea Elisabeta, amantă fantastică a lui Ioachim, ca eu trebuia să fiu acolo, să înfig acul într-o fesă paudă sau pîna de coșuri, ea că plouca de emai, abiastru tinid capul sus, zîmbind angelic și nepămintean ca și cum aș fi trăit eu însoși înverea și nu mă trădase trupul, rezistase cu toată tineretea lui, cu toată frumusețea lui subredă, complexă de dechiaritate devastantă care care George îl împingea. Altele nu avuseseră țara și infirmitățile, fie ele cît de provinciale în dramatismul lor, se sinuciseră sau se lăsară pradă prostituției, sau se înscriseră la aceeași școală de infirmieri, patronată de curtea regală, dar se aranjaseră mai comod, deveniseră amante de ofițeri activi sau în rezervă, ba unele dintre ele rămăseseră chiar singite, clasice înfruntat, sub hîrtiile enorme pe care învățau, lui Ioachim le tremura în nopțile în care stăteam amîndouă de vorbă.

Abia acum, prin pălănișul acestor clipe trăite de ochii amintirii, parca nu de ochii mei, trăirea acelor întîmplări e plină și senină în ciuda tragișmului, e oricum așa dori să fie dar nu searbădă. Uneori dormeam îmbrățișată, năbruce în pălănișul mînușorile din spital, ferece în pălănișul celelalte și ne înțebam cu seninătate dacă ea, Cristina, cea care ridica în toate colturile casei aceste din culburi, nu simte mirosul, mirosul acela care ne lega.

Plecase George, da, plecase. Dar acum existau și amănute. Spre deosebire de atunci, acum existau amănute și culmea, erau atât de bine înșiruite înnoadate, că parca Elisabeta le croșeta cu calmul ei de totdeauna, le înșira ochii colorate, mai largi și mai strălucite, toate pornind dintr-un ghem multicolor.

— Era și un colonel care venea să ne vadă. Știam că atunci, la fel de bine ca și acum, că venea să mă vadă. Știa și Elisabeta dar nu ne-am spus-o niciodată. Sincretizate dintre noi era prea mare ca să albi nevăle de vremea precizării, sau de vremea comentării. Ne vorbea despre situația din tranșee și noi zîmbeam, nimic nu ni se pă-

— Spune că de data asta o să te dădă de seară vestuța lui Sebastian.

— Și nu revin de departe, de departe, pentru că totul e prezent, numai semnificativ ca în trecut și în viitor, numai ele sînt apăsătoare de acasă.

— Apoi Elisabeta avea deosebit de curioasă în cealaltă înțelegere a noștră a ceea ce se petrecea în lume.

— Cum aștia sînt trebuie să fi avut Victor atunci.

— Și știu că rețea dar așa ceva venerea în care învelesc așa ceva semnificativ pe care-l trăiesc, așa că trebuie să mă rog din care de timp altele rețea, toate la fel de deșirate și curate.

— Care Victor?

— Victor, băiatul lui Damian.

— Damian, cel cu depozitul de vinuri?

— Dar nu ești tu să trăiești, la aiud curte, e soarta noastră, nu poți să trăiești, așa că eu răbdător, mă pot lung purtă și mi se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

Elisabeta o ridică pe Iudita și porni la braț spre împuscător. Profesorul Pascu o porni în cealaltă parte. Mergea pe mijlocul drumului, cu pași cumpătați, economici, parca știa că avea de făcut un drum lung, foarte lung.

Tînărul îl urmări un timp, apoi îl șterse hîrția cu mîna. Intorcîndu-se spre șant, mă văzu și se repezi cu un salt spre mine. Așa să fie sfîrșitul?

— Doamnă judecător? se minună el. Erați și dumneavoastră? — Îmi cuprinseli umerii cu amîndouă palemle și corpul ud tremura de spaimă. Impuscăturile continuau, Elisabeta și Iudita păreau nefirese de mari, ca niște monștri din cărțile fantastice. Iar profesorul Pascu, se depărta devenind din ce în ce mai mic, nefiresc de mic ca o gîmgei din cărțile de povești ale Cristinei. Victor se așeză lângă mine. În plecarea lui îi simții respirația și era curată, proaspătă, îmbrăcătoare. De-a dreptul îngrozită, desopțieră că nu era beat nu auv dect darul să mă îngrezească și mai tare, începui să bibliu, „am o fetiță, fie-ți milă, nu și-am făcut nici un rău, și-

— Spune că de data asta o să te dădă de seară vestuța lui Sebastian.

— Și nu revin de departe, de departe, pentru că totul e prezent, numai semnificativ ca în trecut și în viitor, numai ele sînt apăsătoare de acasă.

— Apoi Elisabeta avea deosebit de curioasă în cealaltă înțelegere a noștră a ceea ce se petrecea în lume.

— Cum aștia sînt trebuie să fi avut Victor atunci.

— Și știu că rețea dar așa ceva venerea în care învelesc așa ceva semnificativ pe care-l trăiesc, așa că trebuie să mă rog din care de timp altele rețea, toate la fel de deșirate și curate.

— Care Victor?

— Victor, băiatul lui Damian.

— Damian, cel cu depozitul de vinuri?

— Dar nu ești tu să trăiești, la aiud curte, e soarta noastră, nu poți să trăiești, așa că eu răbdător, mă pot lung purtă și mi se împănă și ciudat, asta se îndreptă pentru prima dată în legătură cu Victor. Cînd de nu uitase și cum de nu uitase ce nume purtase pe acea pălămie?

— La Făgăraș, zise eu.

— Da, acolo mi răspunde ea și parca se comunică ceva cifră.

<

„Convorbiri literare“ și spiritul critic

În colecția de prestigiu „Momente-Sinteze“ a editurii „Minerva“, ilustrată plin acum de cîteva titluri de mare valoare, a apărut recent cartea lui Pompiliu Marcea „Convorbiri literare“ și spiritul critic. Autorul, cercetător verificat printr-o serie de importanțe exegetice înțelese asemenea studiului de analize științifice, prodigioase reviste, cu contribuția ei generală. Într-o umbră, s-au oricum eliminate de istoria literară a prea simplificate. O istorie a ei, care să fie și altceva decît acțiunea propriu-zisă a lui Măiorescu și care să pună în lumină și pe alți critici, ar fi fost binevenită dovadă marea vocație a revistei în această direcție. Lovinescu întreprinsese o astfel de operă de exhumare și Antologia ideologică junimistă este o carte plină de revelații asupra acțiunii mai puțin cunoscute. Existența „Convorbirilor“ este absolut pasionantă și P. Marcea încercă să ne-o facă cunoscută printr-o consecutare a întregului număr al revistei de la primul la ultimul ei număr.

Din păcate, autorul e prizonierul concepției articolelor program, din care ar ieși ulterior literatura, fără să observe că tocmai revista pe care o analizează îi contrazice concepția. „Se poate afirma, în 1867, că în viziunea criticilor din cultura noastră n-a izbutit să impună de la primul număr programul său așa cum au izbutit „Convorbirile“ (p. 19-20). Nimic mai inexact. Articolul „program“ din primul număr nu are deloc un caracter programatic: el cuprinde o explicație a necesității apariției unei reviste literare în capitala și Moldavia și apei care să laborare adreșat talentelor fără nici un exclusivism. Nici a doua piesă „program“ Despre poezia română nu are caracterul pe care i-l atribuie Marcea. E o analiză critică cu o eventuală stabilire de criterii pentru judecarea poeziei și cu îndemnul subtilității ca scriitorii să scrie mai bine decît au făcut-o pînă atunci.

Ora, a se aflăm într-un moment capital al acțiunii Junimii, care ar fi trebuit să elucideze mai ales din partea ei care face istoric acestei acțiuni prin revista societății. „Convorbirile“ au fost o publicație glorioasă, dar istoriograful ei trebuie să observe bine condițiile excepționale ale succesului ei. La data apariției, 1867, nu existau în România o publicitate rînd unită și nici peste muntii vreo publicație literară de mare prestigiu. „Convorbirile literare“ au venit să umple un gol, nu să strecore într-o acerbă competiție. Ele au un caracter exclusiv moldovenesc și, mai mult încă, leșean.

Revista a avut chiar de la primele ei numere o frumoasă simțire a rolului său în societate. Într-un fel de bun gust, dar nu copleșit de talentul creator. De abia după ani de zile, revista începe să aibă și o contribuție efectivă. Literară. Pînă atunci, ea avea să se mulțumească cu ceea ce-i „putea pune la dispoziție Moldova literară a epocii“ (T. Vianu, Ist. lit. rom. mod. 1944, p. 220). Pînă în 1871, observă și Lovinescu în termenii mai sarcastici: „Întia revista a direcției noi a fost excesiv de săracă“ (Ist. lit. rom. p. 366). Primul talent care se afirmă în paginile „Convorbirilor“ e drept că de factură excepțională, e Eminescu. Acesta, deși moldovean, nu aparține sferei din care s-a scuturat Junimea. El și-a început să scrie înaintea, omul care vine prin Posta redacției, cu o poezie și o scrioare. El e marele examen pe care-l trece revista, dovadă și capacitatea de a recunoaște talentele și a le promova.

Eminescu va introduce la Junimea pe Slavici, făcînd sfera pur leșeană a revistei, dar aceasta va trebui să mai aștepte mulți ani pînă va câștiga un serviciu de prestigiu. Și din data aceasta e vorba de achiziție excepțională. Caragiale. Apoi talentele încep să caute în mod firesc paginile revistei, dar aceasta nu trebuie să se facă să uităm demeritul ei. „Convorbirile“ sunt, în această ordine, un exemplu care de pildă „Sămănătorului“, care reprezintă o revistă de scriitori de la început de viață de publică propriei literaturii, și care-i găsește mult mai repede pasul.

Departa de a-și fi precizat „programul“ față de primul număr, așa cum repetă P. Marcea („Nici nu e exagerat să spunem că din studiul Despre poezia română al lui Măiorescu, a ieșit literatura română clasică. Prin acest studiu, Măiorescu a deschis de la început „Convorbirile literare“ un prestigiu neegalat încă și greu de egalat“ p. 33), istoria revistei este o victorie a marelui perseverențe și a luptei pentru a se impune. Și întrebarea e dacă revista a avut un program literar, sau dacă măcar scriitorii care au colaborat la ea au o configurație asemănătoare. În răspunsul la întrebare, P. Marcea este negativ. „Junimist“ nu e un termen care poate fi definit prin caracterul literar; încercînd să facă aceasta, într-o pagină celebră, Vianu a definit de fapt structura ideologică Junimii, ceea ce e cu totul altceva. „Convorbirile“ au fost o revistă eclectică, care a publicat și scriitori de la început de viață (romantici clasiți, realisti, poezivisti populari). Marele merit al revistei derivă din buna calitate a materialului ei, nu din specificitatea acestuia, după cum nu „programul“ care nici nu a existat, a născut o literatură, ci literatura aceasta a reprezentat o creștere generală a conștiinței artistice a epocii.

Duiliu Zamfirescu, care urmărea neliniștit evoluția „Convorbirilor“, își dădea seama că acestea trebuie să capteze forțele scriitoriești ale momentului (Coșbuc, Odobescu, Caragiale) ba chiar avea năvălitatea să-l propună și pe Chereș (Scrierarea către Măiorescu din 21 mai 1867). Impopulari acestor salutați, criticul considera viitorul revistei bine asigurată în mîinile „foștilor mei școlari universitari“. E o eroare gravă, care va fi fatală „Convorbirilor“, căci revistele literare nu se scriu de profesori universitari și doctori în Germania, ci de pene productive și cu talent. În această privință, un istoriograf al revistei ar trebui să vadă transmițarea din fața pre-critică, pre-lovinesciană a considerării lui Măiorescu. Aceasta a avut necontent dreptate, a triumfat asupra tuturor, a anticipat totul, sau măcar ar fi putut să facă ceea ce nu a făcut („Nutrim convingerea absolută că, de ar fi trăit într-o epocă de sterilizare prin estetism a culturii, ar fi fost apostolul unei arte angajate și că de ar fi fost de vîrstă lui Bălcescu ar fi luptat la 1848, pe baricade lingă acesta“ p. 132). Am fi primii care am saluta o valorificare nouă a textelor miorescienle, dacă aceasta ar avea cît de cît temei în realitate. Dar nu putem sfera ideea că Măiorescu ar fi fost prin Literatura română și străinătatea „un pașoptist“ (p. 95) și ar fi semnat și „actul de naștere al curentelor tradiționaliste de începutul secolului nostru, al poporanismului și mai ales al sămănătorismului“ (Nici că am putea vorbi de „pregătirea minuțioasă a criticului pe plan filologic“ p. 41), cînd Măiorescu a fost în realitate un om de temeinică cultură literară, filosofică, juridică, dar nicidecum filologică, iar intervențiile lui în problemele limbii nu ale filologiei sînt conduse de bunul simț natural și de instinctul

al de scriitor. Nici că la el am găsi „în germane ideea de ambiguitate, altă de prețuit și din păcate exacerbată de modernisti“ (p. 29) pentru faptul că Măiorescu a spus că poezia nu numai îndemnul gîndirii, lășind „liber gîrul reprezentărilor să se dezvolte în conștiința cititorului după propria sa îndrăzneală“. Măiorescu ar fi formulat și „sinestezia simbolistă descoperită de Baudelaire în al său sonet Correspondances“, pentru că a spus: „Cuvîntul acris este numai un fragment al raportului ce se stabilește între suflet și suflet; restul se acordă pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor“ (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bineînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bieneînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bieneînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bieneînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bieneînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Bieneînțeles că toate aceste exagerări — ca și aceea că Măiorescu ar fi deschis „perspectivă nebănuite poeziei române“, mai ales după apariția simbolismului (p. 27), prin faptul că a afirmat cu totul falsiv teoria gratuită a artei — provin din erorarea adevaratului sens al textelor miorescienle. Într-un exemplu de interpretare neadecvată, Măiorescu afirmase în Limba română în jurnalele din Austria că narativ ardelean și poezia este pentru felul lor răs de a scrie. În lucrările excepționale ale activității lor, el și-a căutat nașterea pe măsură și formează ascunsă armonie a simțămîntelor (p. 20). În sfîrșit, el ar fi anticipat teoria mutației valorilor estetice a lui Lovinescu, care n-ar fi strănă de constatarea lui Măiorescu că poezia trebuie să reprezinte „sămîntămintă și pasiuni, fiind că aceste sînt comune tuturor oamenilor, sînt materia înțeleasă și înțelesă pentru toți“. El nu se opoartă ideile științifice, pentru se schimbă de la o epocă la alta, p. 27-28).

Alexandru George

Înspre dimineață corectind

Mă simt vinevat față de clipele acurate plină, și fi vreau să nu a fi scris vreedată. Și totuși, o stare de spirii să face prezentă ca o violență de început de lume.

Forme: mă obligă să-i atribui a vină. S-a scris cum s-a scris, s-a gîndit cum s-am gîndit-a.

Reagră ați că pat respira plămîinii, încerc să scap de vreme și de tine. Să mă justific în fața lui Dumnezeu, în fața miinii.

Cine mă îndreptărează respirația și ține că vede? Cine se simte acerbă senzație de mers? Pămîntul e mîta propriei soapei singelui absoțuții cu așeză la vers.

Tu simțim cu una din adevăratele teme poetice, așeză te împinge pînă aproape de lume și pești.

Și ai să poți spune scrierii cum nu te poți așeză la vers.

Cum nu poți receptivă lumina în sus. Mă simt vinevat față de clipele acurate plină, și fi vreau să nu a fi scris vreedată.

Și ai să poți spune scrierii cum nu te poți așeză la vers.

IOAN FLORA

Cintec de altădată

E prea multă lumină pentru a reuși să clut a lumă, e voală a lumii goale. E prea mult noimbră și o a scriu și o a beau o cafea.

Nu s-au păstrat decît lamele frunzel, verticale și un răsărit și-o frază grea.

Nădrul scrierii pe geam și-l frig și nu se-nțimplă multe și nu se mișcă oerant formele în interiorul lor. Și tac și ning și-a cîmp și-a celălalt, aparent și evident.

Vederii fi așeză un puls de vîz pe geam și-i respirație tot ce ne e ploaie, și limba mea-l ploaie.

ca o vîz. Și simțurile cuvintele apasă.

Să mă micșorez ca un fluvii, să scriu. Singele să fie de apum și de sare, frazele să aibă ochi și vedere. Aceste locuri călare pe ceea ce simt și am să fiu.

E prea multă liniște și mă gîndesc la tine. Pe aceste spații drept reguă a tot ce a fost scris.

Scriu cum ochiul reîntră în sine.

Eveniment discursiv

Urmăream căile și pășurile și închepura cărni și oriundă glaturile se risipeau cu ogliazile; aceeași împinzindu-mă, oboseală și sfaturi laolaltă.

Descriere a unei stări

Calm mă așez și încerc să-mi reconstruiesc situația anume.

Nă dau de uscățimea acestor țeri. Altuia să-l atribui cuvintelor și tristețea, utilitatea ei.

Altuia greu timbru al acestor sume.

Fierbinte mă atinge rîndul în fiecare clișă și mi se pare aceasta un mod echilibrat de a merge.

Între mai buna păstrare a hirtiei în microscop și singela nu se trezește niciodată. Prelungindu-se.

Reîntră în secundă cum pustia și toate parză absoțuții.

Calm te măsoar cu viața mea curată, cu apusele mele.

și un vîl de vîz își deslipește picioarele de ceața abia deslușită.

Calm vîsul mă apasă și o pevară este bucuria altuia.

În gura îndoleincilor mele cuvintate. Disperă începutul lor și oprite sînt calm cînd mă așez și scriu aceasta.

Un manierism modern?

Se poate, care, afirma că romanismul, epocă literară și artă de la 1860 pînă în zilele noastre prezintă o demnitate manieristă? Se poate vorbi — cum face Gustav René Hocke — despre un manierism contemporan?

Privind în trecut, nu se poate nega, desigur, că există un simțământ comun — o simțământare — în ceea ce privește această epocă literară și artă de la 1860 pînă în zilele noastre. Simțământul acesta este, în primul rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al doilea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treilea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patrulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincilea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al șaselea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al șaptelea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al nouălea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al zecelea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al unsprezelea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al treizeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al patruzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și unu-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și două-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și trei-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și patru-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și cinci-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șase-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și șapte-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și optulea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și nouă-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este, în al cincizeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și douăzeci și zece-lea rând, un simțământ comun de simțământare. Simțământul acesta este

Din lirica persană

HAFEZ

Gazeluri

I-am fost credinței tale săgeată dreaptă-n țelha... atunci, de ce ca areul, din îndolită creacă — m-ai făcut ?

Sint slah și blînd și dăgne și sârman, lar tu hapsin, trufăș și mindru și viclean. Pe foc dacă m-ai pune, eu pe foc aș sta. Pe cal dacă te-aș pune, ai cădea avan.

O lună departe de țară de stai, tulpina de-ai fost, te preschimbi într-un pai; nevolnic străin, ce nu-i pasă de-averi, și geme-amintindu-și de-al patriei plai.

OMAR KHAYAM

Rubaiate

Cel ce murără-nainte de noi — o paharnice! Zac în țarina trufiei lor, goi — o paharnice! Du-te, hea vin și vei ști de mine — adevărul: lată-l cum spumegă-nchis în butoi — o paharnice!

Și tainelor să te găsești răspuns — nu vei ajunge, iar unde-nțeleguina n-a pătruns — nu vei ajunge. Aici din vinul rubiniu și din poezia tăi calul; in rai, la timpul tău, de n-ai ajuns — nu vei ajunge.

În buclăria lumii doar eu sumu — te hrănești. Din re-a fost și ce n-a fost — grîi cu dulmumu — te hrănești. Ce folos de-averi, dacă te intruși din ea mereu. Cînd l-o scade tot profitul, tu cu scrumul — te hrănești!

Cîți timp înrahiți unui gând de o zi — o să fim? Si ce-i dacă-n lume un an sau o zi — o să fim? Hai, înarăm-ni o cupă cu vin ca rubinul, căci toți ucelele unui olar, într-o zi — o să fim.

Cînd sub țelha destîlnului frînt am să fiu, rădăcinile vieții pierind timpuriu, din argin făceți-mi o singură cupă, și cînd vinu-o să spumegă, eu am să-nvii.

Cum inimii nu-i pasă nici de momeli sau mreață, mă-mbie și moscheia și a tavernei vreață. Mereu vom fi-mpreună: iubita, noi și vinul. Decit slah în moscheie, tavernei-și stau de strajă.

E-n zori. Un vin ea trîndăfîrî să ne-mbie! Să sparăm azi paharul fainel, de perie! Din mîini, nădejdea s-n lăsam din nou să scape! Să mingiem doar corzi de harță și lungi plete!

Un hiel ungher și-n piine, în locul lumii am ales. Tăiai în mine pofța de bogății și trai ales. Plăit-am sârăcia cu inima și sufletul; hogată-i sârăcia — privind în lume-am înteles.

Fînța, neînțina ce ochilor le-arată — știu. Ce-acușe de e josnic și-naltu ce desartă — știu. Și totuși mi-e rusine de-nreaga-nțeleguina; nimie nu-i ca helia mai nalt în lumea toată — știu.

O vreme-am fost la dascăl și-l ascultam cuvintul, o vreme-am fost eu dascăl și imi zîmbea pămîntul. Sfrîștîl povestirii e soarta futurora; venim cu toții ca apa și-apoi pleacă ca vîntul.

Dacă taina lumii o vei dezlega-ntr-o zi, bucuria și tristețea tot una-ți vor fi; și cum binele și răul vor pieri cîndva, ce-ți-i de te fac să suferi sau să-nrîci.

La cei mai păcătoși fii elnă și paharnic, și fugi de orice rugăciuni și post zadarnic. Ascultă statul drept al lui Khayam, și fii chelful, haiduc la drumul mare, însă darnic.

Să stai e-o fată, vin să-ți foarne un paharnic, mai hne-i decit să te-nchină ca un fărnac.

Din grădina lumii-un trandafir în floare — imi ajunge; umbra-acelui trup de chiparos în soare — imi ajunge.

Fu să fiu cu-aproape-mi fărnac? Altul mi-e obiceiul, căci din tot ce-i scump pe lume — o cupă mare — imi ajunge.

Stînd pe malul unui fluviu, poți privi cum trece viața, dacă știu de-a lumii vesnică mișcare — imi ajunge.

Lată bani din hazarul lumii și-ale ei dezarte, diagiștig și pierderi orice adunare — imi ajunge.

Cînd iubita e cu mine, ce-aș putea dori mai mult? Din gura dulce, vorba ei dezmiertătoare — imi ajunge.

Doamne, dacă-i după voia mea, în rai nu mă trimite, Decit lumea, satul tău cu ulicioare — imi ajunge.

Nu te plînge, Hafez, de-a ta snarță. Geniu-acest ca apă, zămisind gazeluri curgătoare — imi ajunge.

Rubaiate

Vestmintul de-l scoți, un trup de mose apar o lună, ce nu-și găsește-asmănare; prin pieptul gingaș inima se vede, ca piatra, sub ale apei unde clare.

Zefru-aiută blînd ca o dădăcă — trandafirul, ba-l slujnic și de vestmint dezbracă — trandafirul. Și cine vrea un pic de umbră-aur, s-o cerea de la acel soare-al feței sau să-i placă — trandafirul.

De dorul sîrnatului și-mbrășării — mă sting, de dorul rubinului gurii și-nțării — mă sting. Prea lungă-i povestea. Ajuge o vorbă: Revîn-o ca iarăși să simt cum în focu-asteptării — mă sting.

De ce de-alteia suferinși să fierbi ca vinul, să-nfrunți armile ce te trîmte chinul? Te-gura insistă! Pregătește cuba! Și hea unde se-mbină timpul cu seninul!

O vîntule, tainicu-mi dor, cînd te plîmbi — să-l-i spu! Al inimii face pe o suță de limbi — să-l-i spu! Vorbește-l înec pe-nțeles, să-n-o superi-nicium; cuvîntul vrăjii, e-al ei suflet să-l schimbi — să-l-i spu!

Din nehi-lăi vrăji și tristeți — se desprind, și grîi, cînd spre tine săgeți se desprind. De vîntule unu prieten te tenu, de vîntule-n pietre cînd vieți — se desprind.

Pentru spada morții, scuturi cîi de naltă — sint nimie Rani și ranguri ce fac inimă să tresale — sint nimie. Tot ce-i bun și ce-l în lumea asta — am văzut. Binele e ce e bine, celălalt — sint nimie.

Nu în nepăsare, căci poți muri — dînt-un suspin, din focu tău, un foc poate zbucni — dînt-un suspin și vei ajunge satul tău să-nu-i mai recunosti. Vei plînge noaptea, și te vei trezi — dînt-un suspin.

Iubita, ce dugmani din m-ne-au vrut să facă — aj — făcut Am fost ca primăvara, — o loamnă-n promornea — m-ai făcut.

Monumentul lui Hafez din Șiraz

A periei prețuire mulțimea n-o cunoaște, aleșilor doar, Hafez, le dăruî zbuicimarea.

Din lumina feței tale crește floarea — vieții, fără trandafirul feței nu-i serbare-a — vieții.

Plăia lacrimilor pe obrazii tăi de cade, suferința ta va fi ea fulgerarea — vieții.

De trăiesc lipsit de viață, nu e de mirare; timpul cîi lipsești eu nu-i trec la adunarea vieții.

Dă-mi prilei de întinire și-nțeleg al meu zbuicim, ne-nțelegă dară-i zbuicimarea — vieții.

Smulge-mi somnul ca și vinul care-l beau cu zorii, căci se trece-ai de ropede vîgnoarea — vieții.

Ieri, spre mine tu n-ai vrut să-arunci nici o privire, inima rănită-avui la sârbațoarea — vieții.

O, nu-i pasă de oceanul morții celei care are gura-n centrul lumii și-i sulfarea — vieții.

Că-lărețul spațimelor a-nțins pe drum capcan, și cu triul rupi gonește intruparea — vieții.

Serie, Hafez, ca pe prima pagină a lumii, să rămină versul tău o amintire-a vieții.

Din grădina lumii-un trandafir în floare — imi ajunge; umbra-acelui trup de chiparos în soare — imi ajunge.

Fu să fiu cu-aproape-mi fărnac? Altul mi-e obiceiul, căci din tot ce-i scump pe lume — o cupă mare — imi ajunge.

Stînd pe malul unui fluviu, poți privi cum trece viața, dacă știu de-a lumii vesnică mișcare — imi ajunge.

Lată bani din hazarul lumii și-ale ei dezarte, diagiștig și pierderi orice adunare — imi ajunge.

Cînd iubita e cu mine, ce-aș putea dori mai mult? Din gura dulce, vorba ei dezmiertătoare — imi ajunge.

Doamne, dacă-i după voia mea, în rai nu mă trimite, Decit lumea, satul tău cu ulicioare — imi ajunge.

Nu te plînge, Hafez, de-a ta snarță. Geniu-acest ca apă, zămisind gazeluri curgătoare — imi ajunge.

Din grădina lumii-un trandafir în floare — imi ajunge; umbra-acelui trup de chiparos în soare — imi ajunge.

Fu să fiu cu-aproape-mi fărnac? Altul mi-e obiceiul, căci din tot ce-i scump pe lume — o cupă mare — imi ajunge.

LA CEA DE-A 17-A CONFERINȚA GENERALĂ UNESCO

mul Meditații, întocmit și prezentat de R. Plantier este editat de Gallimard în colecția Blanché.

ERNEST HEMINGWAY: E. REPORTER ÎNCEPĂTOR

În numărul 11-12 al revistei NOVI MĂR regăsim pe prozatorul Vitalii Siomin, care semnează un nou roman sub titlul „Jenia și Valentina”.

PE SCENA TEATRULUI NAȚIONAL DE OPERA ȘI BALET

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un articol descură o nouă montare a Operei lui Sofocle, „Sophocles for the Seventies”, prilej este lui Martin Esslin cîteva reflecții extrem de interesante despre destul teatrului occidental contemporan.

REPRODUCEREA ALĂTURAT. SCULPTURA INTITULAT. JU RĂMÎNUL PRINȚULUI MILOCH OBITI

Ultimele două numere ale revistei londoneze PLAYS AND PLAYERS a fost dedicat teatrului american. Spicuim din sumar un articol de Arnold Wesker despre raporturile dintre critică și dramaturgi într-un interviu cu Tennessee Williams, un studiu de Sebastian Clark despre două din cele mai vehemente aspecte ale scenei americane noi: „Teatrul negru” și „Teatrul străzii”. Un

Petöfi

150 de ani de la naștere

Palat și colibă

Palatul trufaș, te-ai îmbrăcat
În a stăpînului tău fală?
Vestimintele cu diamante
Acopăr inima lui goală.
Zmulge-i podoabele pe care
Le-a afirmat pe dinsul siuga
Și vei vedea ce sărăcie
Acoperă, trufașă, gluga.

De unde și-a luat averea
Ce din nimic făcu totul din el?
De unde uliul își ia pasărea
Pe care-o sfișie cu clont de fier
Și vesel uliul ospătează.
La cuiub, în tufa-nvecinată,
Puii, sărmanii, plîng și așteaptă
Zadarnic pasărea plecată.

Palatul trufaș, te poți mindri
Cu avuțiile furate.
Tot n-o să strălucești prea mult.
Zilele tale-s numărâte.
Aș vrea să vină mai curînd
Cutremurul, știut că vine,
Ca să-i îngroape pe mîși
Și pe nemernicii sub ruine.

Iar tu, coliba mea, vecină
Palatulul înalt, smerită,
De ce te-ai tras sub pomii rămușori?
Ca să-ți ascunzi mizeria cumplită?
Primește-mă, oada-n-tunecoasă.
Nu-mi trebuie mie strătoase
Ci inimii calde: inimile care dau lumii
Se află în odăile întunecoase.
Sfînt este pragul peste care trec
Și intru în umila ta oada.
Aici se nasc cei mari, cerul trimite
Mintuitorii în colibele de paie.
O, din colibe vin toți cei ce lumii
Luminii viața lor și-o dăruie!
Totuși, din toate părțile
poporul nu primește
Decit disprețuire și mizerie.

Să nu vă temeți, oameni buni, veni-va
Și timpul vostru, dacă n-a venit.
Trecutul și prezentul dacă nuri
al vostru.
Al vostru-i viitorul nesfîrșit.
Sub strîmțimile voștri sfînt acoperă.
Îmi plec genunchii la pămînt:
Să-mi dați a voastră binecuvîntare.
Că și eu vă binecuvînt.

Unui scriitor tinăr

Te întîmpin cu salutul meu.
Tinere coleg, iubite!
Drumul tău l-am profect cindeva,
Iată-mi profectiile-mplînite.

Un mic nor se scutura. Am spus
O furtună se vor face stropii.
Acel nor mic tu erai și azi
Încărcat de fulgere te-approi.

Suflete, aruncă-ți fuigereie.
Focul lor să-nlanțuie pămîntul.
De cutremur fie zguduit
Cînd îți vei striga tunînd cuvîntul.

Cum apari cu fulgere în mîini,
Tipete speriate o să te ajungă
Cînd pe cer se-adună norii grei
Grabnic se bat clopotele-n dînga.

Dar furtuna se dezlanțuie
Peste văicăreală, peste larmă.
Neclintit, prietene, rămi
La neputincioasa lor alarmă.

Astfel trebuia să fac și eu
Pe asediata artei cale.
Din păcate am invrednicit:
Glasul neputinței cu ascultare.

Eh, s-a întîmplat, ce să regret!
Îți string mîna, campion iut:
Lîngă mine-n lîmia de foc,
Așteptat, cu spirit înrudit.

Apariția ta mă înnoiește.
Doi stîm între stavili și un încenuș
Să luptăm pentru a cuceri
Biruința sau sfîrșitul demn.

Norii

Dacă aș fi pasăre într-una
Cu norii-n stoluri și zbura.
Dacă aș fi pictor, norii număraș
Nimica alt nu aș picta.

O, ce putere mă atrage
Spre ei, cari vin și cari se duc!
Că la soare și plecare
Pe fiecare îl salut.

Îmi sint prieteni călătorii
Tărcați ai cîmpului cerese
Ei mă cunosc atît de bine,
Că știu pină și ce gîndesc.

De cite ori n-am stat privindu-i
Cum așteptau domol pe lunci
La sinul zoriilor și al serii
Nevinovați ca niște prunci.

PAUL ELUARD

Biscurs la centenarul morții lui Petöfi Sándor

Vreau să salut un om plecat din viață acum un veac.
Un om care s-a stins la vîrsta de 26 de ani.
Dar Ungaria numără veacurile
Cu viața fiilor ei
Cu viața poezilor ei
Și cu salut aieri un poet viu.

Petöfi nu s-a născut nici din vînzăb și nici din
mare.

Cîntăcăr îi era tatăl și mairă-sa servitoare.
Vreau să-l cînt acum mizeria și gloria.
Gloria de a înfrînge mizeria pentru veacului întregi.
Gloria de a rămîne nu om în inimile semenilor săi.

Stînd dîru cu arma-n mîină el a chemat furtuna
Și împotriva dumanilor a deslanțat trîntitul
Cu vorbe de iubire, cu rîni transdiferenți ai pîinii.
Vreau să-l cînt pe acela ce a răpus tiranii.
Pe cel binecuvîntat de oamenii cei simpli.

Înalt un vînt copălnit de cîntecîmpănare
Cea-a cîntat să spună lumii tot adevărul despre om
Și s-a făcut acelu.

Capul orfan. Îmîni de furtună.
Dar lînd peste picior uragului,
Capul era fost un om întreg.
A fost un om fără perche.
Capul al stîler de azi și om pentru eternitate.

Petöfi cunoaște prețul aurului pe pămînt.
Cu rădăcini adine înfipte în carnea mîinii

Fa construește punți între viață și veșnicie
Cu raza-i luminînd sărutul ce-naltă omul

Mereu spre noi fînturi dusă de apa elarelor

Petöfi cunoaște bucuria acelei lupte fără izvoare.

El știe să trăiască vara victorioasă, fără crime.
Dar cu încredere se luptă, în singele și-l dăruiește

Pentru-a muri în libertate și a perpetua speranța.
Speranța celor asupriți, mîierea cea dulce a

Și versu-i scăpîrînd, de aur, îl răsplătește acum.

Cu auzul credinței voastre de bucurie încărcat.
Ungaria își scoate eroii, fiii credinței.

Cu stelele

Cu visele lui Petöfi

Cu poezia pustei maghiare.

31 Iulie 1949

În românește de
VIRGIL TEODORESCU

Pe fruntea lui, din razele dinții
Coroană de-aure soarele îi pune
Și mantie de purpură pe umeri
Din ultimile raze, cînd apune.

Dacă aș fi munte! Dar dosită aici
Îmi duc obscura viață vegetină.
Nu pot să văd nici pină în vecini,
Și nici vecinii nu m-or fi zărirind.

Dacă aș fi vale! (oftă muntele)
Dacă aș fi vale! Cît de înghețată
E în asprimea ei această slavă,
Această înălțime-nvidiată!

De mine dă țîșnind înția rază
Și cea din urmă peste mine trece
Și totuși singur sint întodeauna
Și totuși sint pustiu și rece.

Privighetoare, flutur, rouă, floare...
Chem în zadar, nu-mi răspund mie,
Și ce e jos doar boare alintată
Aicea sus e cruntă vijelie.

Dacă aș fi vale! aș trăi ascuns
Adînc de lume și de depărtări
Și mi-aș împarte fericirea cu
Odraslele frumoasei primăveri.

În românește de
EMIL GIURGIUCA

Poetul libertății

S-a impus în 1 ianuarie 190 de ani de la nașterea marelui poet maghiar, Petöfi Sándor.
Aparut ca un meșor pe terul literaturii maghiare, Petöfi s-a stins în
mîni la vîrsta de 26 de ani în ziua de azi 27 ani — pe câmpul de
bătălie de la Albești, lângă Sighisoara, fiind în urma sa o operă care avea
să-l înalțare înfrînge de lauru cel mai strălucit al recunoștinței poporului
maghiar și să-l așigure totdeauna o pagină ilustrată în istoria literaturii un-
versale.

Născut la Kisközd, în largul sîmț maghiar, Petöfi a avut o viață de
pelerinaj, asemănătoare cu a lui M. Eminescu pe la strălucite țări și în to-
rărește așezate de amori, a debutat în anul 1841 la revista „Aranykor”
din Pesta, primul și cel mai important volum de versuri (versuri) apărut în 1844
în 1847. Acela era al doilea volum intitulat „Vörösi költészet” (Poesii
vörösi). Despre ignoranța la început de către critica zilei, Petöfi s-a împus totuși
cu repedare în peșteră anul 1848 el fiind considerat principala expo-
nente a tinerei generații de scriitori maghiari.

Pe masa scrisorilor, Petöfi a scris și marșele sale. A scris kálmárcsák
(Marșul kálmárcsák), Imánci Vitéz (Imánci Viteaz), Az Apostol (Apostolul), dra-
ma Tigris és hirtelen (Tigris și hirtelen), romanul A halászkötél (Pînă călău-
șii) și mai multe nuvele. Creații literare la așezat și o bogată activitate
publicistică — articole, comentarii, eseuri — răspîndite prin săptămînale unor
periodice budapezene. Poesiile scrise între anul 1847-1848 au fost adunate
în volumul „Poesii maghiare” (Magyar költészet), Pesta, 1851.

Poet romantic de cea mai autentică esență, îndrăgostit de trecutul eroic
al poporului maghiar, de furtună și de libertate, să stăpîn pe o limbă
viguroasă cu adînci și captivante accente și inflexiuni populare, cîntăcăr al
naturii și al ouștii patrie. Petöfi a dat cea mai înaltă expresie a geniului
artistic și a patriotismului maghiar.

În esența istoriei literare a poporului său el a jucat, ca poet al liber-
tății, un rol asemănător cu acela al lui Ronsard de Lisie și Victor Hugo la
francezi, cu al lui Schiller, Kleist și Heine la germani, cu al lui Pușkin și Ler-
montov la ruși, cu al lui Mickiewicz la polonezi, cu al lui V. Alexandri și
Andrei Mureșanu la români. Un liric în a căru opera au vibrat toate coar-
dalele inimii sale, și toate coardele poporului său, omul, poetul și patriotul
tînd pînă în una din cele mai încredite și singulare ale secolului
desceptării popoarelor.

Singurul cîmăc areal iubit de poet a fost cîmăc libertății și singurul
cîmăc politic al vîrșii sale, a fost drapelul patriei: singura solutie națio-
nală, independentă poporului său. Niciunul din poezii maghiari n-au în-
cercat la 1848 mai înălțat și mai vibrante patriotice revoluționale, și nici-
unul nu i s-a dusit cu mai mult entuziasm și spirit de jertfă.

Ca și Desteptarea României a lui Vasile Alexandri, și ca și Desteap-
tarea României a lui Andrei Mureșanu, Nemzeti dal (Talpra magyar a én)
Petöfi (Cîntec național, Sus maghiare) a devenit marșul revoluției ma-
ghiare, marșul luptei și al libertății iar poezii cel mai înalt negar al ei.
Opera sa poetică, prin adîncul ei spirit înconștient și prin frenetismul ei pa-
triotic, a avut un adînc rasnet atît în sufletul poporului său — de la 1848
înainte Petöfi fiind considerat cel mai mare poet maghiar — cît și în su-
fletul celorlalte popoare europene.

Încă din 1846 el a fost tradus în limba germană de către vienezul Adolf
Dux; în 1883 apare, la Bologna, un volum de traduceri italiene semnate de
E. Tessa; în 1886 e tradus în limba engleză de John Bowring; în 1887 se
publică la Frankfurt o nouă traducere germană efectuată de Karl Keriberg
și o alta la München aparținînd lui H. von Meizer, pentru francezi e tradus
în 1872 de H. Desbordes Valmore și Ch. E. Ufflard, și apoi de Tiales Ber-
nard, Saint René Taillandier și François Coppée. Pentru suedezi a fost
tradus de Schildstrom Birger.

Admirația pentru geniul lui Petöfi și pentru destinul lui eroic a capti-
vat și pe scriitorii români, cari au văzut în el un adevărat „poet vales”.
Primele traduceri din Petöfi în limba română au apărut după cercetările
mai noi ale Dorothiei Sassi, în anul 1885, în revista Aurora română de la
Budapesta, fiind semnate de tînarul poet George Marchisju, originar din

Oraș natal

Pe-acest frumos și mare șes pierdut...
Aci-i orașu-n care m-am născut.
Mi-e plin de cîntecele doicii mele.
S-au stins de mult, dar cîntecele acele
Și azi le-aud zvonînd în depărtare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Copil zglobiu lăsat al casei prag.
Mă-ntorc bărbat să-mi văd orașul drag.
De-atunci e-a douăzecea primăvară
Tristeți și bucurii se perindară
Umplîndu-mi sufletul ba nori,
ba soare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Veniți-mi voi tovarăși vechi de joacă.
De văd doar unul sufletu-mi se-mpacă!
Mai mîngîi inima cu amintirea
Să uit că sint bărbat în toată firea,
Că-i dus un sfert de secol
și mă doare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Ca păsări speriate-n crîng de vară
Făr-de astîmpăr gîndurile-mi zboară.
Frumoasele-amintiri le-adun pe rînd
Ca o albină, miere culegînd
Prin locuri vechi și dragi,
din floare-n floare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Mă văd copil zburînd pe băț călare,
Din fluietul de salcă sun și-mi pare
Că-aleră pe-un cal nebun,
strunesc de-abia,
I-e sete-acum și-i duc la jgheab să bea,
Hi, murguleț, plînesc din bici
să zboare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Se lasă seara-n dangăte de clopot.
Trudit sint cal și călăreț de tropot,
Acasă-n poala doicii iar mă fură
Doiniri ce lin ea leagă din gură
Le-ascult aproape-n somn, ori vis
e oare, —
O, cărăbuș cu galbene-aripioare.

Iubesc

Iubesc cum nimeni niciodată
N-a mai iubit atît de sfînt,
Dar draga mea nu-i o fință
Din cele de pe-acest pămînt.

Iubesc o preafrumoasă zînă,
O zînă veșnic alungată,
E libertatea, O, durere,
În vis doar văd frumoasa fată

În visurile mele însă
Ea îmi apare deseori.
Si-azi-noapte am fost cu ea-mpreună
Pe-un cîmp împodobit cu flori.

Îngenunchiat și tîlmăcindu-i
Iubirea mea cea arzătoare
M-am aplecat să-i rup, să-i dăru
Din cîmpul înflorit o floare.

Atunci din spate-un gîde capul
Mi-a retezat dintr-o mișcare
Căzîndu-mi drept în mîini, iubitei
L-am oferit în loc de floare.

Jude, slujba ta nu-i glumă

Jude, slujba ta nu-i joacă
Nici o glumă ca să treacă.
Te gîndește bine, foarte,
Cînd pronunți sentința: „moarte”!

Pst... tăcere... cu figură
Rece: „moarte” a scos din gură
Tînaru-i dus pe tăcute,
Paloș gidele ascute.

Soarele azi-a văzut
Cap de june-n colb căzut.
Singe roș din git — vîltoare
Ce fîntîna sărătoare!

Miez de noapte-i, galben — lună —
Tînarul din colb se-adună
Groapa-i nici morman nu are.
Poală-i de spînzurătoare.

Capu-i țîne-n mina dreaptă
Prins de chică și se-ndreaptă
Lin, agale, prin oraș
Către-al judeului lăcaș.

„M-ai ucis nevinovat!...”
Judele trezit, din pat
Vede cum prin ușă zboară
Capu-nsingerat de-afară.

Și în fiecare noapte
L-au trezit aceste șoapte.
Tînarul a avîrilit
Capu-nsingerat, zbîrlit.

În românește de
OCTAVIAN HODĂRNAU

Luceafărul

Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMANIA

Redacția și
Vergil Teodorescu
Redactori: Vergil Teodorescu
Cezar Balșoiu, George Haradincă,
Toma Neagu
Editor: general de redacție
Constantin Tîrbu

REDACȚIA: București Bd. Anul Ipătescu 13
Telefon: 11 51 54; 12 16 10
ADMINISTRAȚIA: Soseaua Kiseleff 10 tel. 18 33 99
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei
Tînarul executat la
COMBINATUL POLIGRAFIC, CASA SCINTEI
Prezentarea grafică: Mircea Popescu
Paginator: Nicolae Ion